

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: *Tíseň a úzkost ve filmech Davida Lynche*

Autor práce: Jakub Švec

FHS UK 2022

Posuzovaná bakalářská práce je věnována – v terénu kinematografie – bezprostředně filosofickému tématu: filmové tvorbě Davida Lynche. Souvislost filosofie a filmografie Davida Lynche je patrná každému vnímavému divákovi. O to udivující je, že nehledě na znepokojující a k reflexi vybízející povahu tohoto díla jsou filosofické interpretace skrovné a nečetné. Bakalářská práce Jakuba Švece se proto vydává na půdu nepříliš prozkoumanou, avšak zmapování a bližší interpretaci si zaslужující.

Předložená bakalářská práce si své téma vhodně zužuje. Prvním zúžením je zaostření na tři vrcholné filmy (*Modrý samet*, *Lost Highway* a *Mullholand Drive*). Práce nemá ambici být synoptickým interpretačním pokusem. Je spíše – řečeno antropologickým jazykem – kvalitativní sondou, která nabízí určitá možná interpretační hlediska, jež by bylo v dalším kroku a dalším výzkumu třeba blíže artikulovat a osvědčit na dalším materiálu. Druhé zúžení, o které běží, je interpretační perspektiva. Autor se zaměřuje na účinek sledovaných filmů a interpretačně zohledňuje specifický rozměr či aspekt vzorku. Proto se v interpretační části setkáme s rozvíjením motivu úzkosti, tísnivého (*das Unheimliche*) a konečně s sice jen načrtnutou, ale nosnou tezí, že Lynchovo dílo se obrací k divákovi v tom smyslu, v jakém rozrušuje významovou celistvost světa v každodenním smyslu jako uspořádaného celku jsoucna a jejich vztahů a přivrací pozornost k celistvosti samé, té, celistvosti, která nakonec v radikálním výrazu odpovídá ontologické diferenci. Lynchovy filmy jsou tedy vlastně – ontologické; jejich „obsahem“ je vypovídání o vztahu člověka k bytí. A tematizace ontologické difference, resp. ten negativní účinek, který vykonává na divákovi, se dostavuje (zcela v tradici existenciálně orientované filosofie) jako úzkost, tísnivost.

Práce je postavena na důkladném zpracování přiměřených zdrojů. Odpovídá i v tomto smyslu nárokům kladeným na bakalářskou práci.

Moje vlastní výhrady se předně týkají lapidárnosti analýzy. Práce motivické prvky spíše otevírá a naznačuje, ale analyticky příliš nevytěžuje. Na úrovni bakalářské práce to nemusí být na překážku, ale z hlediska filosofického diskursu je analytická část spíše skicou než finálním vypracováním.

Osobně a z hlediska metodických přístupů, které jsou mi blízké, jsem nepříliš příznivcem interpretace obracející se k empirickému autorovi, které tedy berou vážně autorův život jako zdroj jeho díla. Zde konkrétně je životopis spíše hlavně medailonkem, i když ne vždy zůstává pouhou faktografií a mírně prosakuje do interpretace.

V ideálním případě by byla lépe zmapována méně přístupná či méně akademická interpretační tradice. Zde by se bylo potřeba pustit do značně bahnitých vod blogosféry a redditových fór.

V celkovém shrnutí a hodnocení chci ocenit především jasné zacílení práce k filosofické a filosoficko-antropologické perspektivě, je takto charakteristickým výstupem našeho studia a rozvíjí tradici, ve které se filosofická interpretace otevírá světu médií a popkultury jinak než jen prostřednictvím názvosloví a metodologie sémiotiky či mediálních studií. Druhým hlavním kladem je, že práce poskytuje jasné a vlastně v dobrém smyslu provokativní teze, které mohou dalším zájemcům o filosofickou interpretaci Davida Lynche pomoci směřovat vlastní úvahy.

Práce má jistě své nedostatky, potřebovala by více jemné analýzy a promyšlení, ale i tak si myslím nepochybně zaslouží být **doporučena k obhajobě** a vzhledem k výše sdělenému ji hodnotím jako **velmi dobrou**.

V Olomouci, Ostravě, Těšíně a polském příhraničí 1. září 2022,

Jakub Marek, Ph.D.